

Honismereti évfordulónaptár, 2011.

Adattárunkban az egyes évfordulók a hónapok és napok sorrendjében s azon belül időrendben találhatóak az alábbiak szerint: nap, születés (x) vagy halálozás (†) egyezményes jele, év. A csak évhez köthető események összeállításunk élén, a napra nem datálhatóak az adott hónap elején olvashatóak.

- † 1461. Szilágyi Mihály (Konstantinápoly) erdélyi vajda, hadvezér, kormányzó (?)
- x 1536. Frangepán Ferenc (Szluin) horvát-szlavón-dalmát bán (1567/72) († Varasd, 1572. december 2.)
- x 1536. Melius Juhász Péter (Horhi) ref.püspök († Debrecen, 1572. december 15.)
- x 1561. Vásárhelyi Gergely (Marosvásárhely) jezsuita szerzetes, misszionárius († Kolozsvár, 1623. október 18.)
- † 1586. Hoffhalter Rudolf (Debrecen) nyomdász (x Zürich, 1550. december 7.)
- † 1636. Prágai András (Tarcal) író, költő, műfordító, ref.lelkész (x Nemeskér, 1590 kör.)
- † 1661. Árkosi Gelei Benedek (Kolozsvár) író, orvos, unit.lelkész (x Árkos, 1614)
- x 1661. Bánffy György (Nagyszében) nagybirtokos, Erdély kormányzója (1691–1708) († Nagyszében, 1708. november 1.)
- x 1661. Debreceni Ember Pál (Debrecen) egyháztörténész, ref.lelkész († Liszka, 1710. június 15. kör.)
- x 1711. Czinka Panna (Sajógömör) cigányprímás († Tornalja, 1772. február ?)
- † 1711. Kocsi Csergő János (Debrecen) ref.püspök (x Kocs, 1648)
861. Jedlik Ányos – hat évvel Siemens előtt – elkészítette a világ első dinamóját.
1861. Preysz Móric vegyészmérnök feltalálta a bor hevítéssel való csírátlanítását. Találmánya Pasteur eredménye alapján „pasztörözés” néven lett közismert.

JANUÁR

1. x 1636. Schnitzler Jakab (Nagyszében) csillagász, ev.lelkész, filozófus, teológus († Nagyszében, 1684. június 16.)
1. x 1811. Albert Ferenc (Klagenfurt) csillagász, matematikus († Eger, 1883. augusztus 9.)
1. † 1861. Kállay Ferenc (Buda) etnográfus, hadbíró honvéd őrnagy (1848/49), jogász, nyelvész, történész, MTA r.tagja (x Debrecen, 1790. december 2.)
1. † 1886. Nyáry Albert (Bp.) heraldikus, történész, MTA lev.tagja (x Hontbagonya, 1828. január 3.)
1. x 1911. Csapodiné Gárdonyi Klára (Bp.) irodalomtörténész, könyvtáros, művelődéstörténész, irod.tud.dokt. († Bp., 1993. december 4.)
4. x 1836. Chyzer Kornél (Bártfa) fűrdőorvos, higiénikus, zoológus, MTA lev.tagja († Bp., 1909. szeptember 21.)
5. † 1886. Beöthy Leó (Bp.) etnográfus, író, közzgazdász, műfordító, statisztikus, szociológus, MTA lev.tagja (x Nagyvárad, 1830)
6. † 1961. Pettkó-Szandtner Tibor (München) fogathajtó, őrnagy, arab lovak világhírű tenyésztője (x Bazin, 1886. június 20.)
7. † 1936. Angyal Dezső (Bp.) kertészmérnök, pomológus (x Pest, 1852. augusztus 30.)
7. † 1936. Lambrecht Kálmán (Pécs) etnográfus, ornitológus, paleontológus, egy.tanár (x Pancsova, 1889. május 1.)
7. † 1961. Róth Gyula (Sopron) erdőmérnök, egy.tanár, mezz.tud.dokt. (x Sopron, 1873. szeptember 26.)
8. † 1911. Dudás Gyula (Homonna) régész, történész (x Zenta, 1861. november 19.)
10. † 1986. Krassó Miklós (London) filozófus, politológus (x Bp., 1930. november 29.)
11. x 1911. Varjas Béla (Esztergom) irodalomtörténész, könyvtáros, c.egy.tanár, irod.tud.dokt., Orsz. Széchényi Könyvtár főig.(1949/57) († Bp., 1985. április 5.)
12. † 1961. Hatvany Lajos (Bp.) író, irodalomtörténész, kritikus, mecénás, MTA lev.tagja (x Bp., 1880. október 28.)
15. † 1986. Dömötör Sándor (Bp.) etnográfus, muzeológus (x Bp., 1908. február 24.)
16. † 1586. Félegyházi Tamás (Debrecen) bibliafordító, ref.predikátor (x Debrecen, 1540 kör.)
18. † 1911. Ambrózy Béla (Temesvár) földbirtokos, méhészt, országgyűlési képviselő, m.méhészlet egyik megalapítója (x Temesgyarmat, 1838)
18. x 1911. Darvas Gábor (Szatmárnémeti) zeneszerző, zenetörténész († Bp., 1985. február 18.)
20. † 1936. Alapi Gyula (Komárom) etnográfus, író, jogász, levéltáros, országgyűlési képviselő, történész (x Komárom, 1872. október 20.)
22. † 1786. Agh István (Kolozsvár) unit.püspök (x Sepsiszentkirály, 1709)
24. x 1811. Zichy Ferenc (Pozsony) diplomata, fölvázmester (1830/47), tárnokmester (1888–1900) († Káloz, 1900. július 17.)
26. † 1986. Hincz Gyula (Bp.) festőművész, grafikus, iparművész, főisk.tanár (x Bp., 1904. április 17.)

27. † 1986. Szondi Lipót (Küsnacht) endokrinológus, pszichológus, a sorsanalízis és a Szondi-teszt megalkotója (x Nyitra, 1893. március 11.)
28. † 1936. Feszty Árpádné (Bp.) emlékiratíró, festőművész, grafikus (x Pest, 1861. február 19.)
31. x 1886. Issekutz Béla (Köhalom) gyógyszerész, kémikus, orvos, egy.tanár, orvostud.dokt., MTA r.tagja († Bp., 1979. július 31.)
31. † 1986. Szarvas Pál (Debrecen) kémikus, egy.tanár, kémiai tud.dokt. (x Vác, 1910. augusztus 11.)

FEBRUÁR

1. † 1961. Csók István (Bp.) festőművész, főisk.tanár (x Sáregres, 1865. február 13.)
4. † 1586. Radéczy István (Pozsony) kir.helytartó, kamaraelnök, kat.püspök, költő, numizmatikus (x Nagyszében, ?)
4. † 1886. Ladányi Gedeon (Kolozsvár) történész, egy.tanár, MTA lev.tagja (x Hirip, 1824. május 24.)
4. x 1911. Püski Sándor (Békés) könyvkereskedő, könyvkiadó († Bp., 2009. augusztus 2.)
4. x 1911. Takáts Gyula (Tab) író, költő, kritikus, műfordító († Kaposvár, 2008. november 20.)
4. † 1986. Elek Margit (Bp.) 5-szörös világajnok, 3-szoros Európa-bajnok törvívó (x Bp., 1910. május 5.)
6. † 1711. Béri Balogh Ádám (Buda) kuruc brigadéros (x Muraszombat, 1665 kör.)
7. † 1936. Alexics György (Bp.) irodalomtörténész, nyelvész, egy.magántanár (x Arad, 1864. szeptember 14.)
10. x 1786. Ruzitska György (Bécs) zenepedagógus, zeneszerző († Kolozsvár, 1869. december 2.)
10. x 1886. Balanyi György (Kecskemét) piarista szerzetes, történész, egy.tanár, MTA lev. és t.tagja († Bp., 1963. május 4.)
10. † 1986. Házi Jenő (Sopron) levéltáros, történész, MTA lev.tagja (x Vásárút, 1892. április 16.)
11. x 1261. Ottó (?) magyar király (1305/07) († ?, 1312. szeptember 9.)
11. x 1811. Teleki László (Pest) író, országgyűlési képviselő, politikus, publicista, MTA lev. és t.tagja († Pest, 1861. május 8.)
12. x 1886. Surányi János (Győr) agrármérnök, egy.tanár, MTA r.tagja († Bp., 1965. november 8.)
13. x 1886. Csűrű Bálint (Egri) nyelvész, szótárszerkesztő, egy.tanár, MTA lev.tagja († Debrecen, 1941. február 13.)
14. x 1886. Papp Simon (Kapnikbánya) geológus, egy.tanár, földtud.dokt., MTA r.tagja († Bp., 1970. július 27.)
14. † 1986. Halász Ottó (Bp.) építőmérnök, gépészmérnök, egy.tanár, műsz.tud.dokt., MTA lev.tagja (x Bp., 1927. október 24.)

15. x 1736. Horányi Elek (Buda) irodalomtörténész, piarista szerzetes († Pest, 1809. szeptember 11.)
15. † 1911. Kisfaludy Atala (Kaposvár) író, költő (x Kötese, 1836. február 18.)
16. x 1811. Wenckheim Béla (Pest) főispán, belügymin.(1867/69), kir.szem.kör.min.(1871/79), min.eln.(1875.03.02.–10.20.), belügymin.(1878.10.11.–12.05.) († Bp., 1879. július 7.)
24. † 1386. II.Károly (Visegrád) m.király (1385/86) (x Nápoly, 1354)
24. † 1811. Bessenyei György (Pusztakovácsi) filozófus, író, költő, műfordító, testőrtiszt (x Tiszabercel, 1747)
24. † 1836. Berzsenyi Dániel (Nikla) költő, MTA r.tagja (x Egyházashetye, 1776. május 7.)
25. x 1861. Payr Sándor (Pápa) egyháztörténész, ev.lelkész, egy.tanár († Sopron, 1938. január 30.)
26. x 1811. Ferenczy Jakab Zsigmond (Pér) bencés szerzetes, irodalomtörténész († Esztergom, 1884. május 22.)
26. x 1861. Székely István (Nagyvárad) kanonok, teológus, egy.tanár, MTA lev.tagja († Bp., 1927. február 27.)
28. x 1886. Rácz Aladár (Jászapati) cimbalomművész, főisk.tanár († Bp., 1958. március 28.)
29. x 1836. Nyáry Jenő (Hontbagonya) régész, MTA lev. és t.tagja († Bp., 1914. június 29.)
29. † 1936. Réz Géza (Bp.) bányamérnök, főisk.tanár (x Selmechánya, 1865. április 7.)

MÁRCIUS

1936. „Szép szó” címmel Ignotus Pál és József Attila szerkesztésében irodalmi folyóirat indult
6. x 1886. Pávai Vajna Ferenc (Csongva) geológus, földtud.kand., a m.hévízkutatás úttörője († Szekszárd, 1964. január 13.)
6. † 1986. Bodrogi Tibor (Bp.) etnológus, művészettörténész, c. egy.docens, törttud.dokt., Indonézia-Oceánia feltárója (x Újpest, 1924. szeptember 20.)
9. 1861. A pesti Nemzeti Színházban bemutatták Erkel Ferenc „Bánk bán” című operáját
9. † 1961. Horváth János (Bp.) irodalomtörténész, egy. tanár, MTA r.tagja (x Margitta, 1878. június 24.)
12. † 1636. Rákóczi Pál (?) főajtónálló, főispán, országbíró (1631/36) (x ?, 1595)
12. x 1836. Paulay Ede (Tokaj) dramaturg, műfordító, rendező, színész, színháztörténész, színgazgató († Bp., 1894. március 12.)
13. x 1711. Fekete György (Pápa) kir. személynök (1748/62), főudvarmester (1766/73), országbíró (1773/83) († Pest, 1788. október 18.)
14. † 1861. Szemere Pál (Pécel) esztéta, író, költő, kritikus, MTA r.tagja (x Pécel, 1785. február 19.)

16. † 1936. Gróh István (Bp.) festőművész, iparművész, művészettörténész, restaurátor (x Nagyberezna, 1867. június 2.)
20. x 1886. Pais Dezső (Zalaegerszeg) filológus, nyelvész, egy.tanár, MTA r.tagja († Bp., 1973. április 6.)
22. † 1811. Hild János (Pest) építőmester (x Salesl, 1766)
22. x 1886. Darányi Kálmán (Bp.) főispán, országgyűlési képviselő, min.eln.(1936/38), Országgyűlés eln.(1938/39) († Bp., 1939. november 1.)
22. † 1936. Berzeviczy Albert (Bp.) esztéta, író, művelődéspolitikus, történész, MTA ig. és t.tagja, vallás/közokt.min.(1903/05), MTA eln.(1905/36) (x Berzevice, 1853. június 7.)
25. 1336. I. Károly új, állandó értékű dénárokat kezdett el veretni
27. x 1861. Koszta József (Brassó) festőművész († Bp., 1949. július 29.)
27. x 1911. Mikó Imre (Bánffyhunyad) író, irodalomtörténész, jogász, műfordító, politikus († Kolozsvár, 1977. március 21.)

ÁPRILIS

2. † 1986. Andics Erzsébet (Bp.) történész, egy.tanár, MTA r.tagja, M.Tört.Társ.eln.(1949/56) (x Bp., 1902. június 22.)
3. † 1886. Peregriny Elek (Bp.) író, pedagógus, egy.tanár, MTA lev.tagja (x Gálszécs, 1812. február 12.)
4. † 1986. Kaszab Zoltán (Bp.) entomológus, zoológus, biol.tud.dokt., MTA r.tagja (x Farnos, 1915. szeptember 23.)
6. x 1886. Chalupetzky Ferenc (Magyaróvár) nemzetközi sakknagymester († Győr, 1951. augusztus 19.)
7. † 1736. Timon Sámuel (Kassa) jezsuita szerzetes, történész (x Tornyoos, 1675. július 20.)
7. x 1786. Guzmics Izidor László (Jánosfa) apát, bencés szerzetes, író, költő, műfordító, MTA r. és t.tagja, Pannonhalma névadója († Bakonybél, 1839. szeptember 1.)
7. x 1911. Gerevich László (Bp.) művészettörténész, régész, c.egy.tanár, műv.tört.dokt., MTA r.tagja († Bp., 1997. június 20.)
9. † 1861. Vachott Sándor (Buda) író, költő, ügyvéd, MTA lev.tagja (x Gyöngyös, 1818. november 17.)
10. † 1686. Gubasóczy János (Nagyszombat) érsek, kancellár (1679/86) (x Nagyszombat, 1620 kőr.)
10. † 1986. Martyn Ferenc (Pécs) festőművész, grafikus, keramikus, szobrász (x Kaposvár, 1899. június 10.)
13. † 1986. Őrösi Pál Zoltán (Bp.) entomológus, méhésztudós, egy.tanár, biol.tud.dokt. (x Székelyudvarhely, 1904. január 14.)
14. x 1886. Tóth Árpád (Arad) költő, műfordító, újságíró († Bp., 1928. november 7.)
14. † 1986. Farkas Gábor (Bp.) biokémikus, biológus, botanikus, c.egy.tanár, biol.tud.dokt., MTA r.tagja (x Bp., 1925. június 15.)
14. † 1986. Major Máté (Bp.) építészettörténész, építész mérnök, egy. tanár, műsz. tud. dokt., MTA r.tagja (x Baja, 1904. augusztus 3.)
15. † 1836. Dukai Takách Judit (Sopron) költő (x Duka, 1795. augusztus 9.)
22. † 1586. Telegdi Miklós (Nagyszombat) alkancellár, hitvitázó, kat.püspök (x Mezőtelegd, 1535)
22. x 1786. Mailáth György (Zavar) főispán, kir.személynök (1825/31), országbíró(1839/48), MTA ig.tagja († Bécs, 1861. április 11.)
22. x 1861. Tisza István (Pest) nagybirtokos, MTA t.tagja, min.eln.(1903/05; 1913/17) († Bp., 1918. október 31.)
30. † 1986. Grandpierre Lajos (Debrecen) író, szerkesztő, újságíró (x Debrecen, 1905. január 8.)

MÁJUS

1. 1711. A majtényi sikon a kuruc csapatok Károlyi Sándor vezetésével letették a fegyvert a királyi megbízottak előtt
1. 1761. Esterházy Pál Antal herceg szerződést kötött Joseph Haydnal udvari zenészi állásra
2. † 1911. Karácson Imre (Konstantinápoly) kat.plébános, műfordító, orientalista, teológus, történész (x Apácatorna, 1863. február 19.)
4. x 1911. Bozóky László (Nagyvárad) fizikus, radiológus, c.egy.tanár, fiz.tud.dokt., MTA r.tagja, első m.izotóptemető létrehozója († Bp., 1995. december 13.)
5. † 1936. Erdélyi Pál (Bp.) irodalomtörténész, könyvtáros, egy.tanár (x Sárospatak, 1864. február 12.)
5. x 1936. Lázár Ervin (Alsórácegrespuszta) író († Bp., 2006. december 22.)
8. † 1861. Teleki László (Pest) író, országgyűlési képviselő, politikus, publicista, MTA lev. és t.tagja (x Pest, 1811. február 11.)
8. † 1986. Fülep Ferenc (Páty) régész, tört.tud.dokt., M.Nemzeti Múz.főig.(1956/86) (x Szerencs, 1919. augusztus 5.)
10. † 1736. Erdődy László Ádám (Nyitra) alkancellár (1720/25), diplomata, kat.püspök, könyvtáros (x Pozsony, 1677. szeptember 30.)
12. † 1961. Huzella Ödön (Bp.) festőművész, költő, kritikus, művészettörténész, újságíró (x Nagyvárad, 1891. március 14.)
14. † 1911. Áchim L. András (Békéscsaba) országgyűlési képviselő, politikus (x Békéscsaba, 1871. március 15.)
16. † 1911. Dóczy Gedeon (Debrecen) pedagógus, m. nevelés egyik úttörője (x Miskolc, 1832. november 17.)

23. † 1786. Benyovszky Móric Ágost (Agoncy) emlékiratíró, tábornok, utazó, Madagaszkár király (x Verbó, 1741. szeptember 20.)
23. x 1786. Reviczky Ádám (Debrecen) főispán, főkancléllár (1828/36), főudvarmester (1827/47), MTA ig.tagja († Heiligenkreutz, 1862. április 21.)
23. x 1861. Rippl-Rónai József (Kaposvár) festőművész, grafikus, gyógyszerész, iparművész († Kaposvár, 1927. november 25.)
24. † 1911. Bánffy Dezső (Bp.) Országgyűlés eln. (1892/95), min.eln.(1895/99) (x Kolozsvár, 1843. október 28.9)
26. x 1711. Deményi László (Trencsén) író, pedagógus, piarista szerzetes († Korpona, 1761. október 28.)
29. † 1761. Gyalogi János (Buda) hitszónok, jezsuita, szerzetes, költő (x Gyöngyös, 1686. január 6.)
30. x 1786. Fáy András (Kohány) író, politikus, MTA ig. és t.tagja, a „nemzet mindenese” († Pest, 1864. július 26.)

JÚNIUS

2. † 1861. Márkfy Sámuel (Pest) bencés szerzetes, teológus, egy.tanár, MTA lev.tagja (x Cserföld, 1811. március 29.)
5. † 1886. Kalchbrenner Károly (Szepesolaszi) botanikus, ev.lélkész, grafikus, mikológus, MTA r.tagja (x Petőfalva, 1807. május 5.)
6. x 1886. Bajcsy-Zsilinszky Endre (Szarvas) jogász, országgyűlési képviselő, politikus, publicista († Sopronkőhida, 1944. december 24.)
8. x 1861. Neogrády Antal (Galsa) festőművész, főisk. tanár († Alag, 1942. december 19.)
10. † 1511. Laskai Osvát (Pest) ferences szerzetes, hitszónok (x Laskó, 1450 kör.)
10. x 1886. Huzella Tivadar (Bp.) anatómus, biológus, hisztológus, egy.tanár († Alsógöd, 1951. július 11.)
11. x 1911. Zemplén Jolán (Bp.) fizikátortörténész, fizikus, egy.tanár, fiz.tud.dokt., első m.női fizikaprofesszor († Bp., 1974. június 6.)
13. x 1836. Budenz József (Rasdorf) nyelvész, egy.tanár, MTA r.tagja († Bp., 1892. április 15.)
18. † 1886. Danielik József (Pozsony) lexikográfus, szerkesztő, újságíró, Szent István Társ.ig. (1858/86) (x Murány, 1821. április 5.)
20. x 1886. Pettkó-Szandtner Tibor (Bazin) fogathajtó, őrnagy, arab lovak világhírű tenyésztője († München, 1961. január 6.)
22. x 1811. Cornidesz Lajos (Igló) borász, erdőmérnök, festőművész, honvéd őrnagy (1848/49) († Mád, 1883. április 3.)
23. † 1811. Korabinszky János Máttyás (Pozsony) könyvkereskedő, szerkesztő, térképész (x Eperjes, 1740. február 23.)

23. x 1836. Matolay Elek (Sátoraljaújhely) ügyvéd, torna és isk.testnev.m.úttörője († Bp., 1883. április 9.)
24. x 1386. Kapisztrán János (Capestrano) ferences szerzetes, hitszónok, teológus († Illok, 1456. október 23.)
28. x 1811. Kriza János (Nagyajta) költő, népdalgyűjtő, unit.püspök, MTA lev.tagja († Kolozsvár, 1875. március 26.)
29. † 1911. Emich Gusztáv (Bp.) kertész, könyvkiadó, országgyűlési képviselő, zoológus (x Pest, 1843. március 5.)
29. x 1911. Kertész Sándor (Debrecen) rendező, színész, színháztörténész, színingazgató († Torontó, 1990. június 14.)
30. † 1986. Lékai László József (Esztergom) biborosztergomi érsek-hercegeprímás (1976/86) (x Zalalövő, 1910. március 12.)

JÚLIUS

- † 1661. Barcsay Ákos (Kozmatelke) erdélyi fejedelem (1658/60) (x ?, 1610)
5. x 1886. Hankó Béla (Poprád) biológus, halbiológus, zoológus, egy.tanár, biol.tud.dokt. († Toronto, 1959. november 16.)
5. 1936. Az erdélyi Csomakörösön megtalálták Kőrösi Csoma Sándor hazaküldött eredeti beszámolóit
7. x 1911. Szendy Károly (Bp.) gépészmérnök, villamosmérnök, c.egy.tanár, műsz.tud.dokt., MTA lev.tagja († Bp., 1981. november 20.)
12. † 1911. Hirschler Ágoston (Kaltwald) belgyógyász, dietétikus, c.egy.tanár (x Pest, 1861. március 18.)
15. † 1986. Donáth Ferenc (Bp.) agrártörténész, jogász, politikus, történész, újságíró, mezg. tud. kand., földműv. pol. államtitk.(1945/48) (x Jászárokszallás, 1913. szeptember 5.)
16. † 1961. Roska Márton (Bp.) etnográfus, régész, egy.tanár, törttud.kand. (x Magyarköblös, 1880. június 15.)
17. x 1886. Belák Sándor (Enying) bakteriológus, gyógyszerész, egy.tanár, MTA lev.tagja († Bp., 1947. március 12.)
19. x 1911. Mérei Gyula (Bp.) történész, egy. tanár, törttud.dokt., MTA r.tagja († Szeged, 2002. június 28.)
20. † 1836. Hesz János Mihály (Mauer) festőművész, grafikus, rézmetsző (x Eger, 1768. szeptember 18.)
22. † 1911. Jekelfalussy Lajos (Lontó) tábornok, honv.min.(1906/10) (x Szacsúr, 1848. október 1.)
22. † 1986. Illés Endre (Bp.) író, könyvkiadó, kritikus, műfordító, szerkesztő (x Csütörtökhely, 1902. június 4.)
25. † 1386. Garai Miklós (Gara mellett) nádor (1375/85), horvát-dalmát bán (1385/86) (?), 1325 kör.)

25. x 1936. Dán Róbert (Bp.) irodalomtörténész, könyvtáros, könyvtörténész, művelődéstörténész, egy.tanár, irod.tud.dokt. († Bp., 1986. március 27.)
29. x 1861. Gyomlay Gyula (Nagyvárad) bizantinológus, gyorsírászakértő, klasszika-filológus, műfordító, ókortörténész, egy.tanár, MTA lev. és t.tagja († Bp., 1942. október 20.)
29. † 1886. Müller Adolf (Bécs) karmester, zeneszerző (x Tolna, 1801. október 7.)
31. † 1886. Liszt Ferenc (Bayreuth) karmester, zeneszerző, zongoraművész (x Doborján, 1811. október 22.)

AUGUSZTUS

1. † 1886. Montagh Imre (Bp.) logopédus, nyelvész, főisk.tanár (x Bp., 1935. július 29.)
3. † 1961. Tildy Zoltán (Bp.) ref. lelkész, min. eln. (1945/46), közt. eln. (1946/48), állammin. (1956.10.26.–11.04.) (x Losonc, 1889. november 18.)
4. † 1736. Szegedinác Péro (Buda) parasztfelkelés vez.(1735) (x Pécska, 1655 kör.)
5. x 1786. Bresztyenszky Béla Adalbert Antal (Németpróna) apát, bencés szerzetes, festőművész, matematikus, MTA lev.tagja († Tihany, 1850. február 15.)
7. x 1911. Bibó István (Bp.) filozófus, jogász, politológus, szociológus, egy.tanár, MTA lev. és t.tagja, állammin.(1956.11.02.-04.) († Bp., 1979. május 10.)
7. x 1911. Nagy Lajos (Marosvásárhely) bibliográfus, büntetőjogász, könyvtáros, c.egy.tanár, állam- és jogtud.dokt. († Bp., 1986. április 2.)
8. 1861. A képviselőház egyhangúlag elfogadta Deák Ferenc második felirati javaslatát
11. x 1911. Tóth Zoltán (Versec) történész, egy.tanár, törttud.dokt., MTA lev.tagja, forr.és szabadságharc áldozata (1956) († Bp., 1956. október 25.)
12. 1936. Rotter Lajos „Nemere” nevű vitorlázó-repülőgéppel 336 km-es világesetűt állított fel céltávrepülésben.
4. x 1811. Clark Ádám (Edinburgh) hidép.mérnök, a Lánchíd építésének irányítója († Buda, 1866. június 23.)
15. † 1911. Jánosi Gusztáv (Veszprém) kat.püspök, költő, műfordító (x Veszprém, 1841. szeptember 15.)
18. x 1861. Bolza Pál (Tiszakürt) főrend, a szavasi arborétum megalkotója († Somogyhárság, 1947. június 8.)
19. † 1811. Katona István (Kaloosa) jezsuita szerzetes, kanonok, történész, egy.tanár (x Bolyk, 1732. december 13.)
20. † 1986. Ladányi Mihály (Csemő) költő, műfordító (x Dévaványa, 1934. február 12.)
25. † 1936. Baltazár Dezső (Debrecen) jogász, ref.püspök (x Hajdúböszörmény, 1871. november 15.)

28. x 1886. Pável Ágoston (Vashidegkút) etnográfus, költő, műfordító, nyelvész, szerkesztő, egy.magántanár († Szombathely, 1946. január 2.)

SZEPTEMBER

2. 1686. Buda török uralom alóli felszabadítása
2. x 1761. Czinke Ferenc (Fényeslitke) költő, műfordító, nyelvész, egy.tanár († Buda, 1835. július 13.)
2. x 1811. Heckenast Gusztáv (Kassa) könyvkereskedő, könyvkiadó, nyomdász († Pozsony, 1878. április 10.)
5. † 1311. Aba Amadé (Kassa) nádor, országbíró (x ?)
6. † 1886. Petrás Ince János (Klézse) etnográfus, minorita szerzetes, misszionárius, nyelvész, újságíró (x Forrófalva, 1813)
7. † 1961. Balázs Gyula (Bp.) toxikológus, egy. magántanár, orvostud. dokt., korszerű mérgektan eur-i híró úttörője (x Arad, 1895. június 24.)
8. † 1911. Pór Antal (Esztergom) egyháztörténész, kanonok, országgyűlési képviselő, történész, MTA r.tagja (x Esztergom, 1834. október 18.)
12. † 1986. Hermann István (Bp.) esztéta, filozófus, irodalomtörténész, kritikus, egy. tanár, filoz. tud. dokt., MTA r.tagja (x Bp., 1925. október 10.)
17. † 1886. Berzsényi Lénárd (Nemesmagasi) honvéd ezredes (1848/49), az olmtüzi rabok rajzólója (x Nemesmagasi, 1805. november 6.)
18. x 1911. Somos András (Mezőberény) kertészmérnök, egy.tanár, MTA r.tagja, MTA aleln. (1977/85) († Bp., 1996. március 15.)
20. † 1936. Tornyai János (Hódmezővásárhely) festőművész (x Hódmezővásárhely, 1869. január 18.)
21. † 1986. Bárdos László (Bp.) dramaturg, író, szerkesztő, újságíró (x Szalárd, 1897. május 30.)
23. † 1861. Brunszvik Teréz (Pest) első m.óvoda megalapítója, mo-i óvodaügy és nevelés úttörője (x Pozsony, 1775. július 27.)
25. x 1811. Madarász László (Nemesgulács) országgyűlési képviselő, ügyvéd, „Gyémántos miniszter” († Goodhopen, 1909. november 6.)
27. † 1486. Veronai Gábor (Róma) diplomata, bíboros (1477/86), kancellár (1476/80) (x Verona, 1426. december 31.)
28. † 1961. Jávoroka Sándor (Bp.) botanikus, muzeológus, c.egy.tanár, MTA r.tagja (x Hegybánya, 1883. március 12.)

OKTÓBER

1. † 1686. Miles Mátyás (Nagyszeben) diplomata, jogász, krónikairó (x Medgyes, 1639. február 21.)

2. † 1761. Mikes Kelemen (Rodostó) író, műfordító (x Zágón, 1690. augusztus 15.)
2. x 1886. Ámí Lajos (Vásárosnamény) mesemondó († Apagy, 1963. augusztus 8.)
5. x 1786. Mailáth János (Pest) író, költő, műfordító, publicista, történész († Stahremberg, 1855. január 3.)
5. † 1886. Korizmicz László (Kistétény) mérnök, mezőgazdász, országgyűlési képviselő (x Agg-szentpéterpuszta, 1816. március 29.)
7. x 1911. Horváth János (Bp.) filológus, irodalomtörténész, egy. tanár, irod. tud. dokt. († Bp., 1977. február 3.)
12. x 1911. Baróti Dezső (Torda) irodalomtörténész, egy. tanár, irod. tud. dokt. († Bp., 1994. szeptember 5.)
14. x 1836. Haller Károly (Nagyszében) jogász, egy. tanár († Bp., 1911. február 7.)
16. x 1711. Hadik András (Esztergom) emlékiratíró, Erdély kormányzója (1764/68), tábornagy († Bécs, 1790. március 12.)
16. x 1911. Zórád Ernő (Balassagyarmat) grafikus, illusztrátor, karikaturista († Bp., 2004. április 8.)
17. † 1936. Baros Gyula (Bp.) irodalomtörténész, szerkesztő, MTA lev. tagja (x Bp., 1876. január 22.)
22. x 1811. Liszt Ferenc (Doborján) karmester, zeneszerző, zongoraművész († Bayreuth, 1886. július 31.)
22. † 1986. Szent-Györgyi Albert (Woods Hole) Nobel-díjas biokémikus, egy. tanár, MTA r. és t. tagja, a C-vitamin felfedezője (x Bp., 1893. szeptember 16.)
23. x 1886. Varga Béla (Torda) filozófus, teológus, unit. püspök, egy. tanár, MTA t. tagja († Kolozsvár, 1942. éprilis 10.)
24. † 1986. Bíró László József (Buenos Aires) újságíró, a golyóstoll feltalálója (x Bp., 1899. szeptember 29.)
25. † 1861. Ötvös Ágoston (Gyulafehérvár) orvos, történész, MTA lev. tagja (x Gyulafehérvár, 1811. április 27.)
28. † 1761. Deményi László (Korpona) író, pedagógus, piarista szerzetes (x Trencsén, 1711. május 26.)
28. x 1861. Acsay Antal (Felsőalpár) művelődéstörténész, neveléstörténész, piarista szerzetes, egy. magántanár († Bp., 1918. szeptember 10.)
29. x 1911. Pulitzer József (Charleston) jogász, újságíró, a Pulitzer-díj névadója (x Makó, 1847. április 10.)
3. † 1936. Kosztolányi Dezső (Bp.) író, költő, műfordító, publicista (x Szabadka, 1885. március 29.)
6. x 1886. Bányai János (Kézdivásárhely) geológus, mineralógus, muzeológus († Székelyudvarhely, 1971. május 13.)
9. x 1936. Engel Tevan István (Bp.) grafikus, illusztrátor († Bp., 1996. október 12.)
9. † 1986. Sárandi Imre (Bp.) jogász, egy. tanár, állam-és jogtud. dokt. (x Kapuvár, 1930. november 12.)
10. † 1861. Móga János (Szászkerked) honvéd altábornagy (1848/49) (x Gázlós, 1785)
11. x 1811. Perczel Mór (Bonyhád) honvéd tábornok (1848/49), országgyűlési képviselő († Bonyhád, 1899. május 23.)
14. x 1886. Telegdi-Róth Károly (Bp.) geológus, paleontológus, egy. tanár, földtud. dokt., MTA lev. tagja († Bp., 1955. szeptember 28.)
16. † 1786. Hatvani István (Debrecen) matematikus, orvos, pedagógus, ref. lelkész, „magyar Faust” (x Rimaszombat, 1718. november 21.)
16. x 1886. Riesz Marcell (Győr) matematikus, egy. tanár († Lund, 1969. szeptember 4.)
18. x 1861. Komáromy András (Tiszapéterfalva) generalógus, irodalomtörténész, levéltáros, történész, egy. magántanár, MTA lev. tagja († Bp., 1931. december 5.)
19. x 1861. Dudás Gyula (Zenta) régész, történész († Homonna, 1911. január 8.)
20. † 1886. Laborfalvi Róza (Bp.) színész (x Miskolc, 1817. április 8.)
22. † 1961. Mező Ferenc (Bp.) klasszika-filológus, sporttörténész, sportvezető (x Pölöskefő, 1885. március 13.)
26. x 1736. Bercsényi Miklós Ferenc (Luzancy) katonatiszt, kormányzó († Milhouse, 1762. február 9.)
29. † 1911. Vizaknai Antal (Rácváros) demográfus, statisztikus, MTA lev. tagja (x Rácváros, 1863. december 3.)
29. † 1986. Koczogh Ákos (Bp.) grafikus, irodalomtörténész, kritikus, művészettörténész, egy. docens (x Bp., 1915. december 2.)

DECEMBER

- † 1636. Csanaki Máté (Kolozsvár) író, orvos (x Sárospatak, 1595)
1. † 1686. Serpilus János Quendel (Sopron) naplóíró, ügyvéd (x Leibic, 1623. január 20.)
2. 1786. Szacsuvay Sándor szerkesztésében „Magyar Kurír” címmel hetente kétszer megjelenő újság indult Bécsben
2. † 1886. Ipolyi Arnold (Nagyvárad) etnográfus, kat. püspök, műgyűjtő, művészettörténész, régész, történész, tudományszervező, MTA ig. és r. tagja (x Ipolykeszi, 1823. október 18.)
4. † 1986. Szegei Sándor (Kecskemét) kertészmérnök, növénynemesítő, mezg. tud. dokt. (x Izsák, 1921. december 6.)

NOVEMBER

5. † 1636. Csanádi Pál (Kolozsvár) orvos, unit.püspök (x Kolozsvár, 1572)
7. x 1736. Kollonics László (Bécs) kalocsai érsek (1788–1817) († Kalocsa, 1817. április 23.)
812. † 1586. Báthori István (Grodno) erdélyi fejedelem (1571/86), lengyel király (1576/86) (x Szilágysomlyó, 1533. szeptember 27.)
15. x 1886. Dóczyiné Berde Amál (Kackó) festőművész, néprajzi író († Kolozsvár, 1976. december 12.)
19. x 1886. Edvi Illés Jenő (Arad) festőművész, grafikus († Bp., 1962. július 4.)
20. † 1986. Kádár László Gábor (Eger) ciszterci szerzetes, egri érsek (1978/86) (x Eger, 1927. szeptember 2.)
24. † 1911. Zichy Nándor (Adony) jogász, közgazdász, országgyűlési képviselő, tárnokmester (1906/11) (x Pozsony, 1829. november 17.)
25. x 1861. Thirring Gusztáv (Sopron) demográfus, geográfus, statisztikus, egy. tanár, MTA r.tagja († Bp., 1941. március 31.)
25. x 1861. Thury József (Makád) nyelvész, történész, turkológus, egy.tanár, MTA lev.tagja († Kiskunhalas, 1906. május 22.)
25. x 1886. Trócsányi Zoltán (Sárospatak) irodalomtörténész, könyvtáros, könyvtörténész, műfordító, nyelvész, egy.tanár, nyelvtud.kand. († Bp., 1971. február 17.)
25. x 1911. Gunda Béla (Temesfüves) etnográfus, egy.tanár, törtud.dokt., MTA r.tagja († Debrecen, 1994. július 30.)
25. † 1986. Bardón Alfréd (Bp.) építész, festőművész, grafikus, egy.tanár (x Érsekújvár, 1904. május 22.)
26. x 1861. Kardos Albert (Récekeresztúr) irodalomtörténész († Göstling an der Ybbs, 1945. január 9.)
27. 1236. Julianus domonkos szerzetes beszámolt Magna Hungaria, a keleti magyarok hazája megtalálásáról
28. † 1911. Mednyánszky Dénes (Bécs) geológus, országgyűlési képviselő, MTA lev.tagja (x Vigvár, 1830. november 19.)
30. † 1986. Kerényi György (Bp.) karnagy, népzenekutató, zeneszerző (x Csorna, 1902. március 9.)
31. x 1811. Nendtvich Károly (Pécs) kémikus, országgyűlési képviselő, orvos, egy.tanár, MTA r.tagja († Bp., 1892. július 5.)

© Magyar Biográfiai Index Bt., 2010.

Összeállította: *Németh Tibor*, a celldömölki Kemenesaljai Művelődési Központ és Könyvtár Kresznerics Ferenc Könyvtárának vezetője a „Magyar Életrajzi Kalauz” adatbázis alapján.

A teljes, több mint 3000 tételes anyag az Interneten alábbi címen érhető el
2010. november 1-től: <http://www.cellbibl.hu>

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a HONISMERET című folyóiratot ..... példányban.
Az előfizetési csekket az alábbi címre kérem:

Név: ..... irányítószám: .....

Cím: .....

Az előfizetés díja egy évre: 1980,- Ft, fél évre: 990,- Ft

A megrendelőlapot kérjük a Honismereti Szövetség címére visszaküldeni:
1370 Budapest, Pf. 364. Tel./fax: 327-77-61

Dátum: .....

aláírás

MAGYAR KULTÚRA NAPJA 2011.

– Pályázat –

A *Palóc Társaság* másfél évtizeddel ezelőtt hirdette meg első alkalommal azt a pályázatot, amelynek célja a magyarságtudat elmélyítése, a szülőföld iránti hűség erősítése, az anyanyelvi képességek fejlesztése és magyar fiataljaink tehetségének kibontakoztatása. 2011-ben tehát 15. alkalommal hirdetjük meg pályázatunkat.

Kérjük a Felvidéken, Magyarországon és az egész Kárpát-medencében élő magyar fiataljainkat, hogy dolgozataikkal vegyenek részt a pályázaton, gondolataikkal járuljanak hozzá a nemzeti összetartozás eszméjének terjesztéséhez és megszilárdításához.

2011-ben az alábbi témák közül válogathatnak a pályázók:

1. „Itt születtem én...” – Bölésőhelyem
2. Amiről a kövek mesélnek – Helyhez kötődő monda, történet
3. Határokkal szabdalts magyarság – Nemzetegyesítő gondolatok
4. Gyökereink – Mitől magyar az ember?
5. Mit üzennek nekünk a magyar rovásírásos emlékek?
6. Sorsfordulók – Visszaemlékezések
7. Régi mesterségek – új kihívások
8. Lélek üzenete: édes anyanyelv – Az anyanyelv védelmében
9. Barangolás elődeink nyomában – Táj- és útleírás

A pályázattal kapcsolatos tudnivalók:

– a pályázaton az alap (általános) iskolák felső tagozatosai (I. kategória) és a középiskolások (II. kategória) vehetnek részt akár több dolgozattal is;

– a dolgozatok terjedelme: az I. kategóriában legkevesebb *egy*, a II. kategóriában legkevesebb *három oldal* (mindkettő 12 pontos, Times New Roman betűtípusú, másfeles sorközü legyen);

– a szépen kivitelezett pályamunkák előnyben részesülnek;

– a pályamunkákon fel kell tüntetni a *dolgozatról* nevét, életkorát, a kategóriát, lakcímét, továbbá a települést, ahol az iskola működik és az iskola nevét, valamint a felkészítő tanár nevét;

– a dolgozatokat a z.urban@paloctarsasag.real-net.sk villámlevélcímre kérjük eljuttatni egyszerű doc formátumban, illetve egy példányban hagyományos postai úton (főleg a színes rajzokkal és képekkel illusztrált dolgozatokat) az alábbi címre is:

Palóc Társaság, 991 11 Ipolybalog (Balog nad Ipľom), Kőr u. 194.

– a mindkét módon történő küldés beérkezési határideje: **2010. december 20.**

Eredményhirdetés 2011. január 23-án, vasárnap lesz Budapesten a Magyar Kultúra Alapítvány Szentháromság tér 6. szám alatti székházában.

Mindkét kategória győztesei jutalomban részesülnek. A legjobb pályamunkák megjelentetéséről gondoskodik és a színvonalas dolgozatok megírásához jó felkészülést kíván a

Palóc Társaság

Magyar Emlékekért a Világban Egyesület rendezvényei

Előadások a Magyar Kultúra Alapítvány Székházában
(Budapest I. Szentháromság tér 6. Deák terem)

SZEPTEMBER

2. (csütörtök) 18.00 óra: Európa katonái Buda felszabadításában (II.) Spanyol és katalán katonák emlékezete. Gondolatok a spanyol-magyar, katalán-magyar történelmi kapcsolatokról. *Dr. Kalmár János* egyetemi tanár vetített előadása. Meghívott vendégeink: a *Spanyol Királyság katonai attaséja* és a *Cervantes Intézet igazgatója* (Corvin-terem).

7. (kedd) 18.00 óra: Az itáliai magyar tájképfestésztől a historikus romantikáig Jeles „évfordulós” festőink – id. Markó Károly, Barabás Miklós, Székely Bertalan – emlékei nyomában. *Herczeg Renáta* művészettörténész, egyesületi tag vetített előadása.

21. (kedd) 18.00 óra: Széchenyi-emlékek nyomában (III.) Utazások Franciaországban, Angliában és hazai tájakon. Az Egyesület tagjainak vetített előadása.

OKTÓBER

5. (kedd) 18.00 óra: Magyar emlékek Törökországban (II.) Széchenyi-emlékek nyomában (IV.) A Boszporusznál és az anatóliai tájakon. Az Egyesület tagjainak vetített előadása. A **Kossuth-emigráció emlékeinél Törökországban** *Csorba György* történész előadása. Köszöntőt mond: *dr. Vásáry István* volt ankarai nagykövet, egyetemi tanár, a Magyar–Török Baráti Társaság elnöke. Az est végén a Szózzattal emlékezünk az Aradi Vértanúkra!

12. (kedd) 18.00 óra: Balassi Bálint és a régi magyar költészet emlékezete (II.) *Dr. Prokopp Mária* egyetemi tanár és az Egyesület vendégeinek előadása. Fellépnek: a *Tinódi-lanttal* kitüntetett művészek és az *Ars Renata Szólóének Együttes tagjai, valamint a Balassi-szavaloverseny győztesei.*

19. (kedd) 18.00 óra: Neves magyar kollégiumok és híres diákjaik (IV.) Pápa. Sárospatak és Nagyenyed bemutatkozása után vendégünk: a *450 éve alapított miskolci Lévay József Református Gimnázium*. A patinás iskola múltját és jelenét bemutatja *Dr. Ábrám Tibor* igazgató úr, valamint az iskola Öregdiákjainak Baráti Köre és a Középkiskola közreműködő diákjai.

NOVEMBER

3. (szerda) 18.00 óra: Erkel Ferenc emlékest, az operaszerző születésének 200. évfordulója tiszteletére. *Dr. Czeizel Endre* genetikus, kutató vetített előadása: „*A zeneszerzői zsenialitás gyökerei az Erkel-családfa elemzés tükrében*” címmel, valamint az Egyesület kisfilmjének és kiállításának bemutatása „*Erkel emlékek nyomában – a gyulai tanító házától az operaházi báborkoszuig*” címmel (Corvin-terem).

16. (kedd) 18.00 óra: Királylányok messze földön (II.) Skóciai és magyarországi Szent Margit emlékei nyomában. Magyarok Britanniában (I.) A középkori skót-magyar és angol-magyar kapcsolatokról *dr. Messik Miklós* vetített előadása. Meghívott vendégünk: *Aaron C. Stevens*, a Budapesti Református Skót Misszió vezetője.

30. (kedd) 18.00 óra: Széchenyi-emlékek nyomában (V.) Bécs, Pozsony, itáliai városok. Az Egyesület tagjainak vetített előadása.

DECEMBER

14. (kedd) 18.00 óra: Messzire szakadt magyarok karácsonya (VI.) Széchenyi-emlékek nyomában (VI.) A Széchenyiek karácsonya *Széchenyi Ferenc, Széchenyi István és fiai, valamint Széchenyi Zsigmond karácsonyi és újévi úti jegyzetei* alapján az egyesületi tagok közös vetített előadása a „*Széchenyi-emlékek nyomában itthon és a nagyvilágban*” c. könyv bemutatása alkalmából (szerk. Messik Miklós).

Munkács vára a XIX. században

A csernekhegyi monostor Munkács közelében

(A metszetek Lehoczky Tivadar: Beregvármegye monográphiája, 1882. III. kötetéből (520. és 356. old.) származnak.

TRIANONI SZEMLE

A Trianon Kutatóintézet folyóirata
 I. évfolyam 1. szám 2009. január-március

Budapest
 2009

TRIANONI SZEMLE

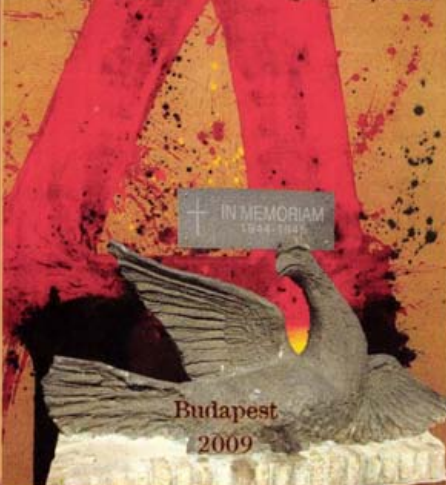
A Trianon Kutatóintézet folyóirata
 I. évfolyam 2. szám 2009. április-június

Budapest
 2009

TRIANONI SZEMLE

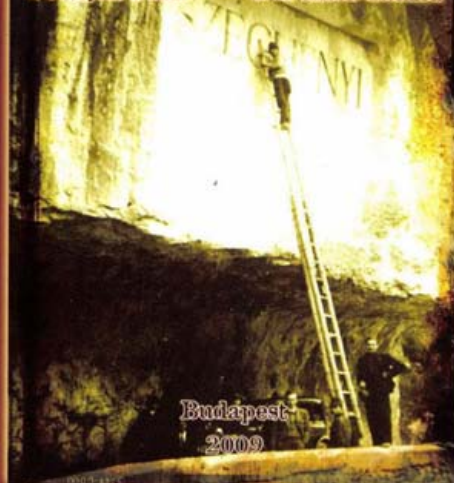
A Trianon Kutatóintézet folyóirata
 I. évfolyam 3. szám 2009. július-szeptember

Budapest
 2009

TRIANONI SZEMLE

A Trianon Kutatóintézet folyóirata
 I. évfolyam 4. szám 2009. október-december

Budapest
 2009